

Merkel Gábor (1946–2018)

Apai ágon német, anyai ágon lengyel felmenők sarja, így lett igazi magyar, a családjáért, barátaiért, szakmájáért odaadó híve a magyar erdésznek, a magyar hazának. Aki csak rövid ideig is

dolgozott vele, együtt volt vele, hamar megtudhatta, hogy mi lakik egy tisztesség magyar szívében. A tisztességre, becsületre születni kell és otthoni példákön nevelkedve, soha elhagyni nem szabad, ahogyan drága emlékü barátunk is tette.

Merkel Gábor okleveles erdőmérnök, ny. főosztályvezető-helyettes, szakmai főtanácsadó 1946. május 6-án, Mogyoródon született. 18 éves koráig szülőfalujában élt szüleivel és két testvérével. Középiskolai tanulmányait Budapesten, 1964-ben fejezte be. Tőle tudjuk, hogy szülei papi pályára szánták, így maga is erre készült, mégis, Isten tudja, milyen sugallatra, jelentkezését Sopronba, az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Karára adta be, ahová fel is vették. Akkori szokásoknak megfelelően, egyetemi tanulmányait egy év katonai szolgálatot követően kezdhette meg.

1970-ben három jelentős esemény alakította életét: júniusban kapta meg az erdőmérnöki diplomáját, augusztus 1-jétől a Somogyi Erdőgazdaság Szőlősgyöröki Erdészeténél kezdte szakmai pályafutását és házasságot kötött. Első lánygyermekük 1971-ben, iker lányaik 1973-ban születtek. Nagypapakorban, hét unoka aranyozta be a velük töltött napokat.

Az erdészetenél gépesítési, szállítási, feldolgozási és értékesítési műszaki feladatok körében hat évet dolgozott. 1977-ben Kaposvárra, az erdőgazdaság központjába került szakfelügyelői munkakörbe.

Családi elhatározásra, 1978-ban Budapestre költöztek, ahol az ERDÉRT Vállalatnál folytatta munkáját áruátvétel-ellenőrzési csoportvezetőként. Az ERDÉRT Vállalatnál, az akkor igen tetemesnek számító 40 millió forintos veszteség csökkentése volt a feladata. 15 havi tevékenysége során a veszteséget felére sikerült mérsékelni az ellenőrzések megszervezésével. E tevékenységét, a felszámolt veszteség arányában megállapított – az igazgatói prémiumokat, jutalmakat messze meghaladó mértékű – részességgel honorálták.

1979. évben az Erdészeti Hivatal vezetője kérte fel az Ellenőrzési Osztályra munkatársnak. Három éven át az erdészeti és faipari vállalatok átfogó felügyeleti ellenőrzését látta el és célvizsgálatokat végzett, majd a Terv és Pénzügyi Osztályon dolgozott főelőadóként 1985-ig. Tevékenységét „Kiváló Munkáért” miniszteri kitüntetéssel ismerték el.

1985-ben az Erdészeti és Faipari Főosztály Erdészeti Osztályán osztályvezető-helyettesi megbízást kap. Feladata az erdőal-

omány-gazdálkodási tervek minisztériumi jóváhagyásának előkészítése, a fakitermelésekkel kapcsolatos másodfokú hatósági eljárások bonyolítása, országos erdőgazdálkodás rendszeres figyelése, értékelése volt, és jelentős szerepet vállalt a szakmai jogszabályok kidolgozásában, az erdészeti támogatásrendszer korszerűsítésében. 1988-tól az Erdőfenntartási Alap pénzforgalmi felügyeletét is ellátta. Ebben az időszakban az erdészeti szakoktatás területén rendszeresen érettségi vizsgaelnöki teendőket, erdészeti tankönyvek lektorálását is ellátta. Az erdészeti támogatások rendszeréről az egyetemen tartott előadásokat. Az Erdészeti Alap életben tartásáért – ebben az időben már – folyamatos küzdelem folyt. Az *Erdészeti Lapok*ban több alkalommal jelentek meg cikkei, elsősorban erdészeti ökonomiai kérdésekről.

Az 1980-as évek második felében, az új vállalatvezetési formákra történő áttérés során, miniszteri megbízás alapján az Ipolyvidéki Erdőgazdaságnál a vállalati önkormányzati testület megalakulását, majd a Mátra Nyugat-bükki Erdőgazdaságnál a Vállalati Tanács munkáját segítette.

Az 1990. évi rendszerváltást követően az erdőtervényhez kidolgozta az erdőterületek kárpótlására vonatkozó értékelési rendszert és normaszöveget, összhangban a termőföldhöz fűződő kárpótlási szabályokkal. A parlamenti bizottság az előterjesztést tárgyalta, de nem fogadta el. Ennek hátrányos következményeit, a mai napig viseli a szakma.

1994–2005 közötti években két erdőgazdasági és két mezőgazdasági részvénytársaságnál volt igazgatói, felügyelőbizottsági tisztségviselő.

1992-ben a minisztérium összevonta az elkülönített pénzügyi alapokat, a földművelésügyi alapokról szóló törvény kidolgozásában, mint az addigi legnagyobb alap kezelője vett részt. Munkája elismerésül a minisztertől „minisztériumi tanácsos” címet kapott.

1993-ban, az alapok egységes pénzügyi kezelésére a Költségvetési Főosztályon létrehozott új osztály vezetésével bízták meg, majd a Fejezeti Kezelésű Előirányzatok Osztálya vezetőjeként irányította az előirányzatok költségvetésével folyó gazdálkodást. 1999-ben a közigazgatási államtitkár „szakmai tanácsadó” címet adományozott neki. A 2000. évben főosztályvezető-helyettesi kinevezést, 2001-ben „Miniszteri Elismerő Oklevél” kitüntetést kapott. 2007-ben vezető beosztása meghagyásával a miniszter, „szakmai főtanácsadó” címmel látta el.

A minisztériumon belüli munkatársai, vezetői, az intézmények, a társmisztériumok, a Magyar Államkincstár, az Állami Számvevőszék, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal illetékes munkatársai elismerték magas szinten végzett munkáját, szerettek vele dolgozni.

A minisztérium közigazgatási államtitkárától, nyugdíjas korára tekintettel 2010-ben kérte felmentését. Közszolgálati jogviszonya 2011-ben szűnt meg.

Negyvenéves szakmai munkássága elismerésül a köztársasági elnök 2010. márci-

us 15-én, a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt kitüntetés adományozta, 2016. augusztus 20. alkalmából a földművelésügyi minisztertől az „Életfa Emlékplakett” bronz fokozatát kapta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1971 óta volt tagja, több ciklusban volt az Egyesület helyi csoportjának titkára. Két ciklusban volt az Egyesület Ellenőrző Bizottságának választott tagja. 1991–2016 közötti időszakban a Wágner Károly Közhasznú Alapítvány kuratóriumának elnöki tisztét látta el.

A nyugdíjas éveiben – korához illően – beválasztották a Szeniorok Tanácsába, melynek haláláig, 2018. október 8-áig, életének 73. évéig volt tagja. Földi maradványait családtagjai, barátai, pályatársai nagyszámú kíséretében 2018. október 26-án, helyezték örök nyugalomra a Cinkotai temetőben.

Kedves Gábor!

Egy nekrológba nem fér bele minden, amit rólad el szeretnénk, el tudnánk mondani. De ebből a rövid megemlékezésből is látszik mily gazdag, ám küzdelmes életpályád volt. A kezdeti, szorosan vett szakmai munkád alapján felismerték benned azt az istenadta tehetséget, amellyel az apró részletek összegzésével, olyan eredőt tudtál rajzolni, olyan következtetéseket tudtál levonni, melyek a legtöbb ember előtt örökre rejtve maradtak volna.

Személyedre alapított munkakörökben, nehéz feladatokat kaptál úgy, hogy nem volt előzmény, nem lehetett idősebb, tapasztaltabb kollégáktól megtanulni, te magad voltál, benned egyesült a feladat és a megoldás. Mindemellett volt benned kurázi, semmi meghunyászkodás a hatalom, a főnökség előtt – sorozatban tudnánk emlékeket felidézni, amikor jól időzített, frapárs tetteiddel, megnyilatkozásaiddal vezetőket ébresztettél rá tevédeisekre vagy rosszul alkalmazott döntéseikre. Igen jól ismerted a jogszabályokat, azok alkotóinak szándékát, a helytelen alkalmazások ellen konkrét érveid, adataid voltak. Közgazdászok, pénzügyi szakemberek között dolgoztál, s mint mérnökember sok esetben világosabban láttad a felmerült problémákat és azok megoldási lehetőségeit, s az itt felismert lehetőségeket, az erdészeti hasznára is tudtad fordítani. Köszönjük.

Szeptemberben, közös barátunk Cserép János halálhírével vonultunk be a kistarcsai kórházba. Ott láttalak utoljára. Mindketőnknek megvolt a maga baja. Nem titkoltan, különösebb megrendülés nélkül tudtál beszélni, a rád váró megpróbáltatásokról és a kiszámítható rövid jövőről, de legfőképpen, mégis arról beszélgettünk, aki akkor, frissen hiányzott.

Az orvosi diagnózisok, még ilyenkor is, amikor a halál beálltának okát állapítják meg, személytelenek, rideg szavak: szívelégtelenség. Akik ismerték, szerették drága barátunkat, azokban, e megállapítás halatán ellenkezés támad. Merkel Gáborra azt mondták, hogy elégtelen volt a szíve? Akinek akkora szíve volt, hogy mindenkinek jutott benne hely – még az ellenségeinek is. Ez nem lehetséges! Vagy mégis?

Mind, akik itt állunk földi maradványaid mellett – családod tagjai, barátaid, munkatársaid, évfolyamtársaid, szeniortársaid búcsúznak tőled, a szegedi erdők atyja, Kiss Ferenc gondolatával: „A búcsúzás mindig nehéz, de a végleges már fájdalmat okoz.”

Köszönöm a barátságodat, melyet Isten ajándékának tekintettem.

Isten áldjon, adjon neked örök nyugalmat. Jó szerencsét! Üdv az erdésznek.

Halász Gábor

Farkas István (1924–2018)

Januári verőfényben, a szépséges tolnai erdők és dombok közötti Szálkán búcsúztunk az elhunyttól. A megfogycotkozott kor- és szaktársak mellett a gyászolók sokasága kíséerte utolsó útján, a római katolikus szertartású temetésen. Az eseménydús, hosszú élet – kilencvenhárom megélt év – kivívta megbecsülés a sírig kísérete.

1924. május 2-án látta meg a napvilágot. A szerb megszállástól megszabadult Baján született, ahol iskoláit is végezte. Apja erdész, anyai, apai nagyapja is a Kalocsai Érsekuralom erdőre. A város Szent János nevű részén nevelkedett. A magyarság küzdelmes és nehéz évei ezek a vesztes háború, a megcsonkított ország szenvedései és fájdalmai közepette, a gazdasági világváltsággal megterézve.

Az elemi iskolát követően a ciszterci gimnáziumba iratkozott. Tisztes szegénység, mámoros öröm a magyarlakta területek vissza-

csatolásakor, aztán a második világháború évei. 1942. június 20-án jó eredménnyel érettségizik. Követi szüleit a Bakonyba, ahol apja a M. Kir. Honvéderdőmérnöki Hivatal számvevő főerdőre.

A szolgálatkés, felkészült ifjút alkalmazák az irodán. Királyszállás, a táj, az erdő, az emberek, a munkahely légköre, életre szóló élménnyé váltak.

A háborús hétköznapiak után a harcok is házhoz jöttek. Harctérre vált az erdő, berendezkedtek a megszállók, az idegen szuronyokon érkezett világrend üldözte a múltat, az embereket. A sorsrontó változások közepette 1947–1949-ben kitűnő eredménnyel elvégezte az Alerdész Szakiskolát. Az akkor Esztergomban működő – hamarosan Sopronba költöztetett – iskola szellemi műhely is, elkötelezett oktatókkal.

Már a végzés évében kerületvezető erdész kinevezést kap Bakonyszentlászlón. Jó esztendő múltán visszatérhet Királyszállásra. 1950 nyarán családot alapít. Felesége Schlauszky Emília hasonló családi háttérrel bír, ő is erdészcsalád sarja. Megszületnek a gyerekek. Megbecsült ember, már főerdész. Aztán elviszi az ÁVO. Rövid vizsgálati fogás után szerencsére elengedik. Ismert az erdész „barát”, aki feljelentette „a régi reakciós családi maffia tagját”, a véten embert. Állásából elbocsátják. Átélik a forradalom és a megtorlás időszakát. Két évig Várpalotán, a Szénbányák Tröszt alkalmazottja, csilés. A bányászatban a segédmunkás megnevezése ez.

1960 januárjában Csákerényben kerületvezető erdész lehet megint. „Királyszállásról, a Bakonyból érkeztek szép családjával ... egy frissen épült erdészháza kerültek, amit pár éve átépítettünk és része a faluban felépült Gróf Merán Fülöp Vadászati és Erdészeti Múzeumnak. Engem felvettek előfelvételnél a soproni erdészeti technikumba és Pista bátyám volt egy évig a gazdám, főnököm, tanítómesterem. Nagyon kedves ember volt, nagy szaktudású, minden tücsköt-bogarat ismert, ami az erdőben létezik.

Miután én 1971 óta, 47 éve egyazon helyen dolgozom, gyakorlatilag végig erdészvezetőként (újabbban úgy hívják, hogy erdészeti igazgató), mindig úgy gondoltam, hogy ő volt a mintaképe a kerületvezetőnek. Elköltöztek, nagyon sajnáltam.” Ezen emlékezés – Právetz Antal gondolatai – helytálló jellemzés. Farkas István mindig önmagát adta.

A bajai székhelyű, változó megnevezésű erdőgazdasághoz kérte áthelyezését, ahová Szálka is tartozott. Ott lett kerületvezető erdész, egészen nyugdíjazásáig. Személyesen jóval később, a hetvenes években találkozunk.

Mint újdonsült erdészvezető elfoglaltsággal ismerkedtem meg a világléő gimbikát is nevelő szálkai erdőkkel-mezőkkkel, az illetékes erdészrel. Akkoriban még a Montenuovo-féle erdészház is létezett, a híres bikát elejtő leszármazója is az erdőn dolgozott.

A hagyományos erdészkerülethez – egykori uradalmi erdők – csemetekert is tartozott. Szálkán rend volt. Munkaköri feladatait valami hihetetlen könnyedséggel látta el. Az akkoriban jelentkező vegyszerhasználat számára nem jelentett kihívást. Alapos iskolázottságához párosuló nagy tapasztalatával tiszteletre méltó világlátást, életérzést birtokolt.

Ragaszkodó, hűséges ember volt. Hűséges maradt Istenhez, a családnak, önmagához, elveihez, a hazához. Ő sem volt bűn nélküli, ő is vétkezett. A lényegileg hazug országglás idején kimondott igazság, még ha poharazó ember szabadszájúsága, akkor is bajjal járhatott. Megvolt az a képessége, hogy megítélte saját jó vagy rossz cselekedeteit, szándékait. Lelkiismeretes volt, a jó és a rossz között tudott választani.

Szívesen emlékezett: gyerekkorában a vidrakölykök fogására, vagy a Bakonyban elrejtett kedves vadászfegyvereire. Ismerettségét az elhíresült német tengernaggyal már csak az emléktárgyak őrzik.

1989 január elsejétől nyugdíjba vonult. Megélte, hogy elmentek az oroszok, a megszálló hadsereg.

Minden korszak mindig hozott valami változást. Sokat látott, tudott az életről. Tánörithatatlan elvűsége, széles látóköre, bölcs élettapasztalata támaszt adott sokaknak, mindenekeleőt a családnak.

Házasságuk hatvanhetedik évében búcsúztatta jőban-rosszban élete párja, kedves felesége és az értékvalló család. Gyermekük, unokáik, dédunokáik, megannyian a társadalom, a közösség igazi értékei.

A szálkai erdők csendjében nyugszanak a szálkai erdész hamvai. Kedves Pista bátyám! Áldjon meg a jó Isten! Nyugodj békében!

Nyúl Bertalan